

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

19 mai 2015

mun. Chișinău

Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Nicolae Gordilă,

Judecători – Ion Guzun, Elena Covalenco, Liliana Catan, Iurie Diaconu,

a judecat în ședință, fără participarea părților, recursurile ordinare declarate de avocații Pavel Zamfir și Victor Potlog în numele inculpatului Dursun Ihsan Memet Zeki, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 16 mai 2014 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2014, în cauza penală în privința lui,

Dursun Ihsan Memet Zeki, născut la 25 ianuarie 1964, de origine și cetățean al Turciei, domiciliat în mun. Chișinău, str. Grenoble 128/4, ap. 10.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- *Instanța de fond - 02.08.2011 - 16.05.2014;*
- *Instanța de apel - 19.06.2014 - 10.11.2014;*
- *Instanța de recurs - 12.02.2015-19.05.2015.*

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală a fost legal executată.

Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție asupra recursurilor în cauză în baza actelor din dosar,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 16 mai 2014, Dursun Ihsan Memet Zeki a fost condamnat în baza art. 190 alin.(5) Cod penal la 12 ani închisoare în penitenciar de tip închis.

A fost încasat de la Dursun Ihsan Memet Zeki, prejudiciul material: în beneficiul firmei „Dogukan Gida Turism” LTD. STI din Turcia în suma de 94368 lei 48 bani; în beneficiul lui „Guclu Yag” AS Adiyaman din Turcia în suma de 377390 lei 16 bani; în beneficiul lui Mehmet Yalcin în suma de 379500 lei; în beneficiul lui „Mutlu Gida” LTD STI din Turcia în suma de 962 740 lei.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat că, inculpatul Dursun Ihsan Memet Zeki pe parcursul anului 2007, avînd intenția însușirii prin escrocherie a bunurilor altei persoane, în proporții mari, prin înșelăciune, sub pretextul vânzării unei cantități de 42 tone de orz furajer către „Dogukan Gida Turism” LTD. STI din Turcia, a expedit conducerii acestei societăți, prin fax, un act fals care confirma că Dursun Ihsan deține 42 tone de orz furajer, cerînd totodată transferarea sumei de 8400 USD. La data de 19.12.2007 „Dogukan Gida Turism” LTD. STI — din Turcia, a transferat prin intermediul BC „Moldova- Agroindbank” SA filiala Leova suma de 8 366 USD care echivalează cu 94 368,48 lei (1 USD = 11.28 lei), bani care au fost însușiți de către Dursun Ihsan, fără a livra de fapt orzul promis, cauzîndu-i astfel lui „Dogukan Gida Turism” LTD. STI din Turcia o daună materială în proporții mari în valoare de 94 368, 48 lei.

Tot el, pe parcursul anului 2007 avînd intenția însușirii prin escrocherie a bunurilor altei persoane în proporții deosebit de mari, prin înșelăciune, sub pretextul vânzării unei cantități de 63 tone de semințe de floarea soarelui către „Guclu Yag” AS Adiyaman din Turcia, a expediat conducerii acestei societăți, prin fax, un act fals care confirma faptul că Dursun Ihsan deține 63 tone semințe de floarea soarelui, cerînd totodată transferarea sumei de 33 516 USD. La data de 22.01.2008 „Guclu Yag” AS Adiyaman din Turcia, a transferat prin intermediul BC „Moldova-Agroindbank” filiala Leova suma de 33 516 USD, care conform cursului oficial stabilit de BNM echivalează cu 377 390,16 lei, bani care au fost însușiți de către Dursun Ihsan, fără a executată obligația contractuală, cauzîndu-i astfel lui „Guclu Yag” AS Adiyaman din Turcia o daună materială în proporții deosebit de mari în valoare de 377 390, 16 lei.

Tot el, pe parcursul lunii noiembrie 2006, aflîndu-se în Turcia, avînd intenția însușirii prin escrocherie a bunurilor altei persoane în proporții deosebit de mari, prin înșelăciune, sub pretextul desfășurării în viitor a unei activități economice în comun, prin înșelăciune, l-a convins pe Mehmet Yalcin să investească în afaceri cu nuci și floarea soarelui pe teritoriul R. Moldova suma de 30 000 USD. În vederea realizării intenției sale criminale, la începutul lunii noiembrie 2006, Dursun Ihsan a însușit de la Mehmet Yalcin suma de 9000 USD. Ulterior, continuîndu-și acțiunile criminale, la data de 23.11.2006, Dursun Ihsan, aflîndu-se pe teritoriul R. Moldova a mai însușit de la Mehmet Yalcin bani în valoare de 19 750 USD, care urmau a fi investiți într-o afacere comună. Banii primiți de la Mehmet Yalcin, Dursun Ihsan i-a însușit fără a desfășura vre-o activitate economică cu Mehmet Yalcin, cauzîndu-i acestuia o daună materială în proporții deosebit de mari în valoare de 28 750 USD care conform cursului oficial stabilit de BNM constituie 379 500 lei (1 USD = 13.20 lei).

Tot el, pe parcursul anului 2006, avînd intenția însușirii prin escrocherie a bunurilor altei persoane în proporții deosebit de mari, prin înșelăciune, sub pretextul vânzării unei cantități de 3000 tone de semințe de floarea soarelui către „Mutlu Gida” LTD, STI din Turcia, a expediat conducerii acestei societăți un act fals, prin fax, care confirmă că Dursun Ihsan deține 1500 tone semințe de floarea soarelui, cerînd totodată transferarea sumei de 74 000 USD. La data de 19.01.2007 „Mutlu Gida” LTD, STI din Turcia, a transferat prin intermediul Băncii de Economii, filiala Leova suma de 74 000 USD care conform cursului oficial al BNM constituie 962 740 lei (1 USD = 13.01 lei), bani care au fost însușiți de către Dursun Ihsan, fără a expedia de fapt semințele de floarea soarelui promise, cauzîndu-i astfel lui „Mutlu Gida” LTD, STI din Turcia o daună materială în proporții deosebit de mari în valoare de 962 740 lei.

Prin acțiunile sale intenționate Dursun Ihsan a cauzat părților vătămate o daună materială în valoare totală de 1 813 998,64 lei, ce reprezintă proporții deosebit de mari.

Fapta constatată de prima instanță este calificată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal - escrocheria adică dobîndirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune săvîrșite în proporții deosebit de mari.

Prin actul de învinuire inculpatul Dursun Ihsan a fost învinuit și de faptul că, în perioada de timp cuprinsă între lunile octombrie 2006 - ianuarie 2007, avînd intenția însușirii prin escrocherie a bunurilor altei persoane, în proporții deosebit de mari, prin înșelăciune, sub pretextul desfășurării în viitor a unei activități economice în comun, a convins-o pe Mamaeva Ina să colecteze de la populație 45 600 kg de nuci pe care Dursun Ihsan urma să le procure la prețul de 16 lei pentru 1 kg. În vederea realizării intenției sale criminale și ducerea în eroare a lui Mamaeva Ina, Dursun Ihsan i-a

transmis acesteia, pentru începerea colectării nucilor suma de 12 000 USD care conform cursului oficial al BNM echivalau cu 158 640 lei (1 USD = 13.22 lei). În continuarea acțiunilor sale criminale, Dursun Ihsan, căpătând încrederea acordată de Mamaeva Ina a însușit de la acesta 35 685 kg de nuci în valoare de 570 960 lei, cauzându-i, în așa mod, părții vătămate un prejudiciu material în proporții deosebit de mari în valoare de 570 960 lei.

Pe episodul menționat, Dursun Ihsan a fost achitat din motivul că s-a constatat relații economice de muncă.

Tot el, în una din zilele lunii iunie 2009, în incinta cafenelei „Anotimpuri” din mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare 135, avînd intenția însușirii prin escrocherie a bunurilor altei persoane în proporții deosebit de mari, prin înșelăciune, invocînd faptul că firma sa, SRL „Nurlinis”, pe care o conduce, are probleme financiare, dar că el are un contract avantajos cu firma „Tighina” din or. Bender și că pentru reanimarea firmei sale are nevoie de bani, promițîndu-i totodată lui Savaș Zeki că în viitor vor desfășura o activitate economică în comun legată de comercializarea pieilor, a însușit de la ultimul suma de 85 000 USD, care conform cursului oficial al BNM echivalau cu 951 150 MDL (1 USD = 11.19 lei), cauzându-i în așa mod părții vătămate o daună materială în proporții deosebit de mari.

Pe episodul menționat, Dursun Ihsan la fel a fost achitat din motivul că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

3. Împotriva sentinței a declarat apel avocatul V. Potlog în numele inculpatului Dursun Ihsan, care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei hotărâri prin care Dursun Ihsan să fie achitat de sub învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de articolul 190 alin.(5) Cod penal din motivul că, lipsesc elementele infracțiunii.

Apelantul a invocat că, probele puse la baza condamnării, nu dovedesc vinovăția inculpatului Dursun Ihsan în săvârșirea infracțiunii imputate, ci confirmă faptul unor relații civile între inculpat și părțile vătămate, astfel prima instanță n-a apreciat corect probele administrate.

Apelantul a mai invocat că, martorul acuzării Verdeș Alina (declarațiile acestui martor au fost incluse și în sentința ca probă ce confirmă vinovăția inculpatului) care este asociatul firmei SRL „Nurlina-Galina” din or. Leova în ședința de judecată a declarat că firma a fost fondată în 2006 și avea activități economice careva probleme cu organele fiscale nu au avut, deoarece dările de seamă se dădeau la timp. La fel a confirmat că, au fost luate credite bancare pentru activități economice care din venitul obținut se rambursau.

La fel, conform certificatelor de la FISC (vol. 1, f.d.56, 161); conform fișei întreprinderii de la Banca de economii -(vol. 1, f.d. 23); conform certificatului de atribuirea TVA - (vol. 1, f.d.24); certificatul eliberat de către Banca de economii (vol. 3 f.d. 92); conform certificatului privind rulajul surselor financiare (vol. 3, f.d 108) se confirmă cu certitudine faptul că SRL „Nurlina Galina” a avut activități începînd cu anul 2007 pînă în anul 2009 efectuînd regular tranzacții comerciale cu diferiți agenți economici inclusiv și din Turcia, ultima tranzacție fiind la data ce 30.06.2009 și conform dărilor de seama financiare, pînă în prezent nu este în proces de insolabilitate și nu a fost lichidată.

Conform extrasului CIS (vol. 3, f.d.55); conform certificatului de la „Moldova Agroindbank” (vol. 3, f.d. 114); conform extrasului din cont de la „Moldova

Agroindbank” (vol. 3, f.d. 118); conform rulajului de pe acest cont (vol. 3, f.d. 114) se confirmă cu certitudine faptul că SRL „Nurlinis” a fost înregistrată la data de 22.06.2007, adresa juridică or. Leova, str. Independenței 27 ap. 1, fondul statutar constituie 155 400 lei, asociat este Dursun Ihsan, administrator este Dursun Ihsan, contabila este Mihailova Tatiana, întreprinderea a avut activități începând cu anul 2007, efectuând regulat tranzacții comerciale cu diferiți agenți economici inclusiv și din Turcia, ultima tranzacție fiind la data de 25.12.2011, a depus dările de seama financiare, pînă în prezent nu este în proces de insolvență și nu a fost lichidată.

Instanța de judecată a ignorat din motive neclare probele menționate mai sus și nici nu le-a inclus în textul sentinței, nevorbind de necesitate aprecierii acestor probe.

Totodată, s-a constatat prin probe cercetate în ședința de judecată și faptul că firma SRL „Nurlina Galina” și SRL „Nurlinis” în anii 2007 -2008 au efectuat livrări și procurări a mărfurilor și a produselor cu diferite firme din Turcia, inclusiv cu firme care au fost recunoscute ca părți vătămate pe dosarul penal în cauză și cu pătimitul Mehmet Yalcin.

Astfel, conform certificatului privind rulajul surselor financiare pe contul în Banca de Economie (vol. 3, f.d. 108), conform extrasului din cont de la „Moldova Agroindbank” (vol. 3, f.d. 118); conform rulajului despre acest cont (vol. 3, f.d. 114); conform copiilor contractelor și altor acte prezentate la vamă (105 file în vol. 4 la finele volumului și începutul vol.5), se constată cu certitudine faptul că SRL „Nurlina Galina” a livrat pătimitului Mehmet Yalcin în Turcia piele de bovină umedă la data de 02.03.2007 în cantitate de 19 tone, piele de ovine cu lînă la data de 14.12.2007 în cantitate de 2000 bucăți, piele de ovine cu lînă la data de 20.11.2007 în cantitate de 3500 bucăți la prețul total de 482 985 lei = 36 589 dolari SUA (1SUA - 13,20 lei).

Astfel este constatat cu certitudine faptul că SRL „Nurlina Galina”, cu atât mai mult Dursun Ihsan nu sînt datoare cu careva bani lui Mehmet Yalcin, deoarece cum este confirmat de Serviciul Vamal ultimul a primit marfa de trei ori dar nu de două cum încearcă să prezinte Mehmet Yalcin în ședința de judecată. Mai mult, relațiile economice au fost instituite între Mehmet Yalcin și persoana juridică SRL „Nurlina Galina” dar nu cu Dursun Ihsan.

S-a constatat și faptul că firmele turcești care au fost recunoscute ca părți vătămate pe dosarul penal au avut și au pînă în prezent relații economice nu cu Dursun Ihsan ci cu persoane juridice din R. Moldova - SRL „Nurlina Galina” și SRL „Nurlinis”.

Astfel, firma turcească „Mutlu Gida” LTD STI a încheiat o tranzacție nu cu Dursun Ihsan (cum este indicat în capătul de acuzare sub nr. 6 din rechizitoriu și în sentința instanței) dar cu SRL „Nurlina Galina” prin care ultima se obliga să livreze în Turcia 1500 tone de semințe de floare soarelui după ce firma turcească să transfere o parte din banii pentru marfă. În baza acestei înțelegeri SRL „Nurlina Galina” a expediat pe data de 16.01.2007 în adresa firmei turcești invois-ul semnat de administratorul Tomșa Galina (vol. 2, f.d. 207) ca urmare firma turcească „Mutlu Gida” LTD STI la data de 19.01.2007, transferă suma de 74 000 dolari SUA, pe contul bancar al SRL „Nurlina Galina” dar nu lui Dursun Ihsan (copia dispoziției de plată vol. 2, f.d.206 și rulajul de pe contul întreprinderii SRL „Nurlina Galina”), la rîndul său SRL „Nurlina Galina” imediat la data de 26.01.2007 semnează contractul de livrarea a seminței de floare soarelui cu producătorul SRL „Chicicago” care se obliga să livreze în adresa SRL „Nurlina Galina” 1500 tone de semințe în sumă totală de 267 500 dolari

SUA, însă pînă în prezent nu și-a onorat obligațiile, respectiv și SRL „Nurlina Galina” dar nu Dursun Ihsan nu și-a onorat pînă în prezent obligațiile sale de livrarea în fața firmei Turcești „Mutlu Gida” LTD STI.

La fel s-a constatat faptul că contractul privind livrarea seminței pînă în prezent nu este reziliat ori recunoscut nul.

La fel de către procuror a fost prezentată și copia cererii de chemare în judecată 01.07.2011 (vol. 3, f.d. 212) prin care se vede că reprezentantul „ Mutlu Gida” LTD STI a inițiat procedura de încasarea datoriei de la SRL „Nurlina Galina” în suma de 74 000 dolari SUA pe cale contencioasă.

O altă întreprindere turcească „ Dogucan GidaTuriz” LTD STI a încheiat o tranzacție nu cu Dursun Ihsan (cum este indicat în capătul de acuzare sub nr. 1 din rechizitoriu și în sentința primei instanțe) dar cu SRL „Nurlinis” prin care ultima se obliga să livreze în Turcia 42 tone de orz după ce firma turcească îi transfere o parte din banii pentru marfa.

În baza acestei înțelegeri SRL „Nurlinis” a expediat pe data de 15.12.2007 proforma factura în adresa firmei turcești (vol. 2, f.d. 186) ca urmare firma turcească „Dogucan GidaTuriz” LTD STI la data de 19.12.2007 transferă suma de 8400 dolari SUA pe contul bancar a SRL „Nurlinis” deschis la „Moldova Agroindbank” SA dar nu lui Dursun Ihsan (copia dispoziției de plată vol. 2, f.d. 187 și rulajul de pe contul întreprinderii SRL „Nurlinis”), la rîndul său producătorul orzului cu care SRL „Nurlinis” a avut o înțelegere, nu și-a onorat obligațiile sale, ca rezultat SRL „Nurlinis” este datoare firmei turcești pînă în prezent cu suma dată, despre ce a comunicat în ședința de judecată administratorul întreprinderii Dursun Ihsan și faptul acesta este confirmat și de certificatul privind rulajul de pe contul SRL „Nurlinis” (vol. 3, f.d. 114).

La fel sa constatat faptul că contractul privind livrarea orzului pînă în prezent nu este reziliat ori recunoscut nul.

La fel de către procuror a fost prezentată copia cererii de chemare în judecată 01.07.2011 (vol. 3, f.d. 212) prin care se vede că reprezentantul „Dogucan GidaTuriz” LTD STI a inițiat procedura de încasarea datoriei de la SRL „Nurlinis” în suma de 8366 dolari SUA pe cale contencioasă în baza contractului civil de livrare a mărfii.

Firma turcească „Guclu Yag” AS a încheiat la data de 18.01.2008 o tranzacție nu cu Dursun Ihsan (cum este indicat în capătul de acuzare sub nr. 4 din rechizitoriu și în sentința primei instanțe) dar cu SRL „Nurlinis” (vol. 2, f.d. 197) prin care ultima se obliga să livreze în Turcia 63 tone de semințe de floare soarelui după ce firma turcească să-i transfere o parte din banii pentru marfa .

În baza acestei înțelegeri SRL „Nurlinis” a expediat pe data de 18.01.2008 proforma factura în adresa firmei turcești (vol. 2, f.d. 198) ca urmare firma turcească „Guclu Yag” AS la data de 22.01.2008, transferă suma de 33 516 dolari SUA pe contul bancar lui SRL „Nurlinis” deschis la „Moldova Agroindbank” SA dar nu lui Dursun Ihsan (copia și rulajul de pe contul întreprinderii SRL „Nurlinis”), în rîndul său SRL „Nurlinis”, imediat la data de 20.01.2008 a transferat suma dată în lei md -371 700 lei, producătorului seminței SRL „Cazangeni” cu care SRL „Nurlinis” au avut o înțelegere de livrarea producției (rulajul firmei SRL „Nurlinis” (vol. 3, f.d. 114) însă pînă în prezent SRL „Cazangeni” nu și-a onorat obligațiile de livrare a producției, respectiv și SRL „Nurlinis”, dar nu Dursun Ihsan nu și-a onorat pînă în prezent obligațiile sale de livrarea în fața firmei Turcești „ Guclu Yag” AS ca rezultat SRL

„Nurlinis” este datoare firmei turcești pînă în prezent suma data despre ce a comunicat în ședința de judecată administratorul întreprinderii Dursun Ihsan și faptul acesta este confirmat și de extrasul din contul valutar al SRL „Nurlinis” pentru perioada 01.01.2007 - 14.09.2010 (vol. 3, f.d. 118114).

La fel sa constatat faptul că contractul privind livrarea seminței pînă în prezent nu este reziliat ori recunoscut nul.

La fel de către procuror a fost prezentată copia cererii de chemare în judecată 01.07.2011 (vol. 3, f.d. 212) prin care se vede că reprezentantul „Guclu Yag” AS a inițiat procedura de încasare a datoriei de la SRL „Nurlinis”.

Faptele indicate mai sus sînt incontestabile și nu au fost infirmate prin careva probe și aceste fapte, confirmă existența unui litigiu cu caracter civil. Înscrierile indicate mai sus, fiind probe în cauza penală, garantează în mod real dreptul părților vătămate de a pretinde despăgubiri, formulînd o acțiune civilă într-o instanță civilă de drept comun în baza normelor dreptului civil.

Procurorul a prezentat în materialele dosarului două înscrisuri (vol. 3, f.d.52, 56) - raportul inspectorului Antiteror către Șeful Secției Misiunilor Speciale MAI - D-lui Cebanu V. și răspunsul oficial Direcției Misiuni Speciale a MAI RM semnat de șeful V.Ciobanu adresat lui Mehmet Yalcin (pătimit în dosarul penal în cauză) prin care se indică faptul că în acțiunile lui Dursun Ihsan nu sînt elemente infracțiunilor dar sînt relații de ordin civil și ca rezultat Mehmet Yalcin i-a fost recomandat să se adreseze în instanța de judecată în ordinea procedurii civile, pentru a încasa sumele date.

Mai mult în cererile adresate Procurorului pe data de 25.06.2010, 14.04.2010 (vol. 3, f.d.8, 12,24) Mehmet Yalcin indicînd că banii au fost transferați pentru răsărită și ca rezultat Dursun Ihsan pînă în prezent nu a întors banii, solicitînd să fie întorși, recunoaște existența relațiilor economice.

În ședința de judecată Mehmet Yalcin a confirmat faptul că, cu inculpatul Dursun Ihsan se cunosc din anii 90, iar din 2006 au relații economice comune în R. Moldova și faptul ca au încheiat mai mute tranzacții cu Ihsan Dursun și ultimul onora obligațiile sale livrînd marfa în Turcia.

La fel în ședința de judecată au fost interogați un șir de martori (depozițiile cărora nu au fost incluse în sentința primei instanțe) care confirmau că au activat în anii 2006-2007 în cadrul SRL „Nurlina Galina” colectau și despicau nucile și primeau salariu.

Probe indicate în sentința primei instanțe care au fost puse la baza concluziilor instanței de judecată despre vinovăția inculpatului Dursun Ihsan, nici pe departe nu pot confirma existența componentei de infracțiune în acțiunile inculpatului Dursun Ihsan. De sine stătător probele date confirmă numai faptul că firmele pătimate din Turcia au relații contractuale nu cu Dursun Ihsan, dar cu firme SRL „Nurlina Galina” și SRL „Nurlinis”, care au avut activitatea economică în perioada vizată, au avut contracte economice îndeplinite și neîndeplinite din diferite motive obiective, au avut posibilități să-și onoreze obligații contractuale, pînă în prezent firmele date nu sînt lichidate, nu se află în proces de insolvență.

Apelantul a menționat că, declarațiile martorului Gajuc Nicolai, administratorul SRL „Cazngeni” urmau să fie neadmise ca mijloc de probă, din motivul că sunt contradictorii. Astfel martorul Gajuc Nicolai la OUP a comunicat că Dursun Ihsan i-a transferat 300 000 lei pentru producția agricolă, însă peste cîteva zile a cerut banii înapoi, pentru ce el a eliberat un cec lui Dursun Ihsan, în baza căruia ultimul a ridicat din bancă banii, dar în ședința de judecată martorul Gajuc Nicolai a comunicat deja că

el personal a ridicat banii de pe contul firmei, dar nu Dursun Ihsan. Divergențele date nu au fost înlăturate și martorul nu a putut explica apariția acestor divergențe. În afară de aceasta, prin actele bancare indicate mai sus, care a fost cercetate în ședința de judecată, este constatat faptul că SRL „Casangeni” a avut raporturi economice cu firma SRL „Nurlinis”, dar nu cu inculpatul Dursun Ihsan ca persoana fizică.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2014, a fost respins ca nefondat apelul avocatului V. Potlog în numele inculpatului Dursun Ihsan, cu menținerea sentinței.

Pentru a se pronunța instanța de apel a menționat că, motivele invocate de apelant, ce vizează cererea de achitare a inculpatului sub aspectele invocate privind ilegalitatea și netemeinicia sentinței, se apreciază ca fiind nefondat.

Starea de fapt și de drept constatată de prima instanță concordă cu circumstanțele stabilite și probele administrate, relevate în cuprinsul sentinței.

Sentința cuprinde elementele definiției condamnării, prevăzute de articolul 394 alin.(1) și (2) Cod de procedură penală.

Probele prezentate în ședința de judecată și puse la baza sentinței, fiind obținute legal, sânt admisibile conform prevederilor art. 95 Cod de procedură penală și sânt apreciate conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală.

Instanța de apel a susținut concluzia cuprinsă în sentință „...vinovăția inculpatului pe aceste capete de învinuire este dovedită, deoarece dînsul aflîndu-se în Turcia a căpătat o deosebită încredere față de Mehmet Yalcin, față de apropiații acestora, declarîndu-le că are afacere, este căsătorit în Moldova, are prieteni cu care face business , prin urmare partea vătămată căpătînd încredere în inculpatul Dursun Ihsan a început să lucreze cu ultimul. Tot inculpatul i-a comunicat că din Moldova la prețuri mici se poate procura și expedia în Turcia semințe de floarea soarelui, piele, nuci, fasole. Ulterior, inculpatul Ihsan Dursun l-a telefonat pe Mehmet Yalcin și cerîndu-i bani pentru colaborare. După ce i-au transmis banii, și în urma solicitărilor de a-și onora obligațiunile și să expedieze marfa în Turcia, discuții care au fost duse pe parcursul unei perioade destul de îndelungate, chiar și atunci cînd Mehmet Yalcin venea la el în or. Leova , inculpatul în prezența acestuia discuta cu persoanele, pe care i le prezenta că sînt reprezentanții de la diferite gospodării, gospodării ce îi dau marfa pe care urma să o trimită în Turcia.

În astfel de împrejurări, motivul invocat de către apărare și de către inculpat privind nerecunoașterea vinovăției, nu echivalează cu achitarea acestuia, de vreme ce la baza sentinței sunt puse probe pertinente și concludente, care, în ansamblu cu circumstanțele cauzei, dovedesc cu certitudine vinovăția inculpatului Dursun Ihsan în săvîrșirea infracțiunii incriminate prevăzute de art. 190 al.(5) Cod penal - *escrocheria, adică dobîndirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune săvîrșite în proporții deosebit de mari*”.

Pe această linie de considerente, instanța de apel a ajuns la concluzia că nu există temei pentru a da o nouă apreciere probelor, fiind solidară cu concluziile primei instanțe privind aprecierea probelor puse la baza sentinței de condamnare.

Concluziile primei instanțe sânt motivate și argumentate din punct de vedere al temeiniciei și legalității, care duc la soluția de condamnare a inculpatului.

Instanța de apel consideră întemeiată și legală soluția primei instanțe, dat fiind că vinovăția inculpatului în săvîrșirea infracțiunii imputate este dovedită în cadrul

procesului penal, astfel fapta acestuia întrunește elementele infracțiunii prevăzute de articolul 190 alin. (5) Cod penal.

Se constată cu certitudine, că fapta inculpatului conține latura subiectivă a infracțiunii imputate, adică, urmărind scopul de cupiditate, la momentul primirii banilor de la părțile vătămate, asumându-și un angajament declarativ și fictiv, inculpatul avea intenția să-i sustragă ilicit.

La fel, fapta inculpatului conține latura obiectivă a infracțiunii imputate, adică se constată cu desăvârșire înșelăciunea și abuzul de încredere prin faptul, că inculpatul în relațiile cu părțile vătămate a prezentat vădit fals realitatea, a ascuns faptele și circumstanțele care trebuiau comunicate în cazul săvârșirii cu bună-credință și în conformitate cu legea tranzacției patrimoniale, astfel fiind transmise sumele de bani benevol inculpatului de către victimă.

Ținând seama că, banii primiți de inculpat n-au fost valorificați sau restituiți victimei, rezultă cu certitudine, că inculpatul încă pînă la momentul intrării în posesia acestor bunuri avea scopul însușirii lor și nu avea de gînd să îndeplinească angajamentul asumat, așa după cum a și procedat, avînd posibilitate reală de a folosi banii sau a dispune de ei la dorința sa, fără acordul victimei.

Suma de bani, dobîndită ilicit, - în valoare totală de 1 813 998, 64 lei, conform articolului 126 Cod penal, reprezintă proporții deosebit de mari.

În atare situație, este corectă calificarea infracțiunii efectuată de prima instanță prin determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de inculpat și semnele componentei de infracțiune prevăzute de articolul 190 alin. (5) Cod penal: escrocheria adică dobîndirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune, săvârșite în proporții deosebit de mari.

Criticile cu privire la aprecierea probelor efectuată de instanța de judecată exprimă opinia subiectivă a apelantului, care nu sînt motivate, în sensul de a da o nouă apreciere probelor puse la baza condamnării inculpatului în vederea achitării acestuia.

Din conținutul apelului, se observă tendința de a oferi relațiilor stabilite între părți un caracter juridic de natură civilă, însă argumentarea invocată nu este convingătoare, de vreme ce s-a constatat, că inculpatul a dobîndit ilicit bunurile altei persoane - victimei, prin înșelăciune și abuz de încredere.

Cu privire la pedeapsa penală, instanța de apel a apreciat că, la soluționarea chestiunii respective s-a acordat deplină eficiență prevederilor articolului 7, 61, 75 Cod penal, astfel pedeapsa aplicată inculpatului este în limitele prevăzute de lege.

Instanța de fond motivat a stabilit categoria și măsura de pedeapsă, relevând în cuprinsul sentinței circumstanțele cauzei, persoana inculpatului, gravitatea infracțiunii săvârșite, corect concluzionând că atingerea scopului pedepsei se v-a asigura prin aplicarea închisorii în limitele sancțiunii articolului 190 alin. (5) Cod penal.

Temei pentru aplicarea unei pedepse mai blânde decât cea prevăzută de lege nu s-a constatat.

Acțiunea civilă este soluționată în conformitate cu prevederile articolului 387 Cod de procedură penală.

5. Decizia instanței de apel este contestată cu recursuri ordinare, de către avocații P. Zamfir și V. Potlog în numele inculpatului Dursun Ihsan, care, invocînd temeiurile de drept prevăzute la pct. 6), 8) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, solicită, casarea hotărîrilor contestate și pronunțarea unei hotărîri de achitare în privința inculpatului Dursun Ihsan. Recurenții invocă repetat aceleași motive ca în

apelul avocatului V. Potlog, descrise la pct. 3 al prezentei decizii, nefiind de acord cu aprecierea probelor prezentate în sensul acușării. Totodată, în argumentarea soluției solicitate recurenții invocă că instanțele ierarhic inferioare au dat o apreciere greșită materialelor cauzei, iar probele prezentate de partea acușării nu confirmă vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, dar dimpotrivă, acestea dovedesc faptul că între Dursun Ihsan și părțile vătămăte au avut loc relații civile contractuale, drept dovadă a acestui fapt sunt un șir de probe în materialele cauzei. Consideră că instanțele ierarhic inferioare au examinat cauza unilateral în sensul acușării, fără a supune minuțios examinarea cauzei sub toate aspectele care au fost invocate atît în instanța de fond cît și în cea de apel. Procedînd în asemenea mod instanțele ierarhic inferioare au emis hotărîri de condamnare pentru fapte care în sine nu conțin elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal.

5.1. În conformitate cu prevederile art. 431 alin.(1) pct.11) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa de respingere a recursurilor ordinare declarate de avocații P. Zamfir și V. Potlog în numele inculpatului Dursun Ihsan, argumentînd, că recurenții nu au indicat în ce constă problema de drept de importanță generală abordată în cauză și care este eroarea de drept comisă de instanță, solicitînd doar reaprecierea probelor.

6. Judecînd recursul ordinar declarat în raport cu motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi respins, din următoarele considerente.

Conform art. 424 Cod de procedură penală, instanța de recurs judecă recursul numai cu privire la persoana la care se referă declarația de recurs în raport cu calitatea pe care aceasta o are în proces și numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără însă a i se agrava situația.

Temeiurile și motivele invocate de ambii recurenți sunt identice, astfel Colegiul lărgit le va examina ca un recurs unic.

Drept temei pentru declararea recursului ordinar, recurenții au invocat prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, din care rezultă că hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul cînd instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

Colegiul constată că nici unul din temeiurile, la care se referă autorii recursurilor, nu sunt aplicabile din punctul de vedere al prezenței erorii de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei instanței de apel.

Instanța de apel, examinînd apelul avocatului V. Potlog în numele inculpatului Dursun Ihsan, a supus unei cercetări suplimentare și minuțioase toate probele administrate la dosar, a verificat și cercetat actele cauzei, care, fiind coroborate cu înscrisurile anexate la dosar și cu celelalte probe, au permis instanței de apel de a conchide că vina inculpatului în săvîrșirea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (5) Cod penal, este dovedită.

Astfel, deși inculpatul Dursun Ihsan vina în comiterea infracțiunii imputate nu a recunoscut-o, culpabilitatea acestuia este demonstrată pe deplin prin următorul sistem de probe pertinente, concludente, utile și veridice, care coroborează între ele, cum ar fi:

- declarațiile părților vătămăte Mehmet Ialcin, Savaș Zeki și Mamaeva Ina;

- declarațiile martorilor Levanov Valeriu, Cocervei Maria, Șemenilin Dumitru, Docsov Ilie, Cujba Nadejda, Grișcov Ana;

- extrasul din Registrul de Stat al întreprinderilor și organizațiilor nr.7524 din 24.11.2006, potrivit căruia întreprinderea mixtă moldo-turcă IGG „Nurlina-Galina” SRL a fost înregistrată cu sediul str.Alexandru cel Bun, 45. apr.69, or. Leova, fondatori fiind Tomșa Galina (soția inculpatului Dursun Ihsan); Verdeș Galina și Dursun Ihsan, genurile de activitate fiind vânzarea materiei prime agricole, animalelor vii, etc. (f.d.20, vol.I);

- certificatul nr.230396 din 23.11.2006, potrivit căreia se constată faptul că partea vătămată Mehmet Yalcin a introdus în R. Moldova 19750 dolari SUA, ceea ce ulterior au fost transmiși inculpatului Dursun Ihsan (f.d.75, vol.II);

- extrasul din Registrul de Stat al persoanelor juridice nr. 10093 din 10.06.2008, potrivit căreia se constată faptul că după inculpatul Dursun Ihsan mai era înregistră o întreprindere cu capital străin „Nurlinis” SRL, genul de activitate fiind diferite inclusiv și a producției de piele naturală, comerțul cu ridicata al pielior brute și pielior prelucrate etc. (f.d. 142, vol.II);

- proforma-factura/invoice nr. 1 al contractului nr.12 din 15.12.2007 (f.d.186, vol.II), prin care se constată că inculpatul Dursun Ihsan, fiind administratorul SRL „Nurlinis” a expediat-o firmei turcești „Dogukan Gida Turizm” conform căruia ultimul urma să livreze din R. Moldova, 42 tone de orz , iar la 19.12.2007 firma „Dogukan Gida Turizm” a transferat suma de 8400 USD conform facturii nr. 12 din 15.12.2007 (f.d.187, vol.II) . Acești bani inculpatul Dursun Ihsan i-a primit pe contul firmei sale, însă după cum s-a stabilit în ședința de judecată marfa sub diferite pretexte nu a fost livrată, ultimul a declarat că nu a fost livrată pe motiv că R. Moldova a interzis exportul de orz, banii primiți de asemenea nu i-a restituit și refuză să-i restituie;

- procura nr. 11898 din 28.04.2010, prin care Mehmet Yalcin reprezintă interesele firmei „Mutlu Gida” LTD (f.d.204, vol.II) care în anul 2006 a încheiat un acord cu SRL „Nurlina Galina” în persoana lui Dursun Ihsan. Prin aceleași metode de însușire și de abuzul de încredere față de partea vătămată Mehmet Yalcin , inculpatul Dursun Ihsan potrivit înțelegerii urma să expedieze în Turcia 3000 tone de floare soarelui. Ulterior, în scurt timp dînsul a expediat în Turcia copia contractului prin care dînsul demonstrează că a procurat 1500 de tone de floarea soarelui (f.d.207-213 , vol.II) . La data de 19.01.2007 „Mutlu Gida” LTD a transferat pe contul SRL „Nurlina Galina” suma de 74000 USD (f.d.206, vol.II) pentru procurarea mărfii, în cadrul ședinței de judecată cu certitudine s-a stabilit că marfa nu a fost livrată în Turcia, dar banii au fost însușiți;

- procura nr. 2775 din 03.05.2010, prin care Mehmet Yalcin reprezintă interesele firmei „Guclu Yag” (f.d. 193-196, vol.II) care în anul 2007, în urma unei înțelegeri duse cu SRL „Nurlinis”, în persoana lui Dursun Ihsan, a încheiat contractul nr. 16 – privind procurarea floarea soarelui în volum de 63 tone, fapt confirmat prin proforma-factura/invoice nr.03 la contractul nr. 16 din 18.01.2008 (f.d. 197, 198, vol.II), iar la data de 22.01.2008 această firmă a transferat pe contul SRL „Nurlinis” suma de 33 516 USD sau echivalentul a 371700 lei. Banii indicați au fost transferați pe contul firmei Cazangeniei, fapt confirmat și prin comunicatul BC „Moldova- Agroindbanc” SA filiala Leova (f.d.1 14-129, vol.III), potrivit căruia suma de 371700 lei a fost ridicată în numerar de către administratorul acesteia - Cajuc Nicolae. Fiind audiat ca martor ultimul a declarat că banii indicați au fost ridicați de dînsul, apoi transmiși nemijlocit

lui Dursun Ihsan care i-a însușit. De asemenea, nici această marfa de 63 tone de floarea soarelui nu a mai fost exportată;

- confirmarea Băncii de Economii din 23.09.2010 sub nr.212 (f.d.92, Vol.III) , care atestă faptul, că în perioada anilor 2007 - 2010 la contul 22511338403 rulajul firmelor ICS „Nurlinis” SRL și IGG „Nurlina-Galina” SRL constituie 84480 USD intrări și tot atîta ieșiri, iar de la contul 225163349854 rulajul constituie intrări suma de 1.568 232 MDL și ieșiri 1 566 686 MDL.

Astfel, se constată că în cauză s-au stabilit toate elementele componente ale infracțiunii, inclusiv vinovăția inculpatului, după cum rezultă din decizia instanței de apel, care s-a pronunțat asupra circumstanțelor de fapt și și-a motivat concluzia prin cumulul de probe pertinente, concludente și utile, administrate pe parcursul judecării cauzei și ulterior apreciate în conformitate cu prevederile art.101 Cod de procedură penală, în mod obiectiv.

Cît privește argumentele invocate de recurenți referitor la existența relațiilor civile între inculpat și părțile vătămate, Colegiul penal le respinge ca fiind nefondate.

În acest sens instanța de apel corect a concluzionat că, delimitarea escrocheriei, de încălcarea normelor de drept civil, urmează a fi percepută corect, luând în considerație două aspecte de maximă importanță și anume atitudinea făptuitorului față de faptul transmiterii lui a bunului și disponibilitatea efectivă a acestuia de a-și executa angajamentele asumate.

Sub acest aspect, instanța de recurs analizînd materialele cauzei și anume declarațiile părților vătămate, a martorilor, constată că inculpatul a dus o activitate de convingere a părților vătămate despre posibilitatea de a favoriza obținerea bunurilor de la pătimiți, prezentându-se ca o persoană care are cunoștințe în cercul oamenilor de afaceri din R. Moldova.

În urma convorbirilor avute, părțile vătămate au acceptat transmiterea sumelor de bani inculpatului, fiind convinse de către ultimul că acesta le va expedia marfa procurată.

La fel, este de menționat faptul că limita între un acord civil și o componentă de infracțiune este latura subiectivă, care în cadrul relațiilor civile este caracterizată prin buna-credință a părților, iar în cazul escrocheriei este caracterizată prin abuz de încredere și înșelăciune. Deci, reieșind din cele expuse, este cert că, sumele de bani încasate de către inculpat de la părțile vătămate, nu au fost utilizate de către acesta conform destinației stabilite, or careva probe în acest sens la materialele cauzei lipsesc.

La capitolul dat, instanțele de fond just au constatat circumstanțele de fapt ale cauzei, unde este concretizat că inculpatul era în cunoștință de cauză asupra documentului fals (factura/invoice), care l-a transmis părților vătămate, cu scopul de a spori credibilitatea asupra veridicității tranzacției de vânzare-cumpărare a materiei prime agricole.

Prin urmare, este prezentă cu certitudine *latura subiectivă* a componentei de escrocherie, concretizată prin intenție directă, or, potrivit pct. 15 al Hotărîrii explicative a Plenului Curții Supreme de Justiție „Cu privire la practica judiciară despre sustragerea bunurilor” nr. 23 din 28.06.2004, la aliniatul trei, este indicat prin ce modalități se poate contura intenția făptuitorului de a dobîndi ilicit bunurile altor persoane prin înșelăciune: „situația financiară extrem de neprielnică a persoanei, care-și asumă angajamentul, la momentul încheierii tranzacției; lipsa de fundamentare economică și caracterul nerealizabil al angajamentului asumat; lipsa unei activități

aducătoare de beneficii, necesare onorării angajamentului; achitarea veniturilor către primii deponenți din contul banilor depuși de deponenții ulteriori; prezentarea, la încheierea tranzacției, a unor documente false; încheierea tranzacției în numele unei persoane juridice inexistente sau înregistrate pe numele unei persoane de care se folosește o altă persoană pentru a-și atinge interesele etc.”

La caz, instanța de recurs apreciază ca fiind corecte concluziile instanței de apel referitor la modalitățile de manifestare a înșelăciunii, ca fiind unul din elementele obligatorii ale laturii obiective a escrocheriei, care poate fi realizată prin prezentarea unor date false sau prin ascunderea unor informații a căror anunțare era obligatorie – circumstanțe care s-au constatat a fi prezente în speța în cauză.

Așadar, versiunea recurentului ce vizează caracterul civil al cauzei nu poate fi reținută ca fondată de către Colegiul lărgit, reieșind din analiza cauzei sub aspect material, dar și cu reținerea probelor administrate și cercetare multilateral din punct de vedere al concluziei, utilității și coroborării lor, care confirmă caracterul penal al faptei dar și vinovăția inculpatului în comiterea faptei imputate.

Totodată, Colegiul penal reține și faptul că inculpatul nu a avut intenția de a restitui părților vătămate banii primiți, această convingere rezultă din faptul că Dursun Ihsan nu a întreprins careva măsuri în acest sens pînă la adresarea lui Mehmet Ialcin cu plîngeri organelor de drept.

Colegiul penal constată că motivele invocate în recursuri ordinare, au constituit anterior obiect de examinare, iar instanța apel, corect le-a apreciat și a adoptat soluția expusă în pct. 4 al prezentei decizii.

Lecturînd textul deciziei instanței de apel, se observă că aceasta a oferit răspunsuri la toate motivele apelului declarat, iar decizia contestată cuprinde fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea și admiterea acestora, precum și motivele adoptării soluției, ceea ce se încadrează în prevederile art.417 Cod de procedură penală.

Prin urmare, argumentele recurenților, precum că acesta nu a comis infracțiunea pentru care a fost condamnat, sunt neîntemeiate și contravin materialelor din dosar, iar nerecunoașterea vinovăției de către inculpat urmează a fi apreciată drept o modalitate de exercitare a dreptului la apărare, inculpatul urmărind scopul de a se eschiva de la răspunderea penală.

Colegiul penal lărgit constată că acțiunilor lui Dursun Ihsan li s-a dat o apreciere și încadrare juridică corectă, iar măsura de pedeapsă acestuia i s-a stabilit cu respectarea prevederilor art. 61, 75 Cod penal, ținîndu-se seama de gradul prejudiciabil al faptelor comise, de persoana celui vinovat, de toate circumstanțele cauzei, care agravează ori atenuază răspunderea, fiindu-i numită o pedeapsă în limitele sancțiunii normei penale în baza căreia a fost declarat vinovat, iar temeiuri de a interveni în hotărîrea judecătorească în această parte la fel nu s-au stabilit.

Totodată, Colegiul lărgit menționează faptul că, instanțele de fond la stabilirea prejudiciului material părților vătămate a indicat suma de 2 765 148, 64 lei, ea de fapt constituind 1 813 998, 64 lei.

Colegiul lărgit constată că, aceste constituie o eroare mecanică de calcul care nu influențează asupra calificării acțiunilor inculpatului și stării de fapt stabilite.

Astfel, Colegiul lărgit conchide că la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise la art.414-419 Cod de procedură penală și a pronunțat o hotărîre legală și întemeiată, iar temei legal pentru admiterea

recursurilor ordinare declarate de avocații Pavel Zamfir și Victor Potlog în numele inculpatului Dursun Ihsan nu există și, potrivit legii, se impune respingerea lor ca inadmisibile, cu menținerea hotărârii atacate.

7. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Respinge, ca inadmisibile, recursurile ordinare declarate de avocații Pavel Zamfir și Victor Potlog în numele inculpatului Dursun Ihsan Memet Zeki, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2014, în cauza penală în privința lui **Dursun Ihsan Memet Zeki**, cu menținerea hotărârii atacate.

Decizia este irevocabilă.

Publicată integral la 23 iunie 2015.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Ion Guzun

Elena Covalenco

Liliana Catan

Iurie Diaconu